

*Discurs del director de l'Escola de Policia de Catalunya a
l'acte d'inauguració del Curs de Formació Bàsica 1999-2000*

Amadeu Recasens Brunet

**DISCURS INAUGURAL DEL
CURS DE FORMACIÓ BÀSICA 1999-2000
DE L'ESCOLA DE POLICIA DE CATALUNYA**

4 d'octubre de 1999

Excel·lentíssim Secretari d'Estat de Seguretat, Honorable Conseller, excel·lentíssimes i il·lustríssimes autoritats,

Cada inici del curs de formació bàsica és per a l'Escola un moment emblemàtic. Coincidint amb el que s'entén com a inici del curs acadèmic, el grup més nombrós d'alumnes de l'Escola de Policia de Catalunya comença el període de formació que els durà a esdevenir professionals de la policia. I més concretament de la Policia de Catalunya.

L'increment del Curs de formació bàsica ha estat netament progressiu. El curs 1995-96 vàrem tenir 821 alumnes, el següent n'eren 835, al curs 1997-98 el nombre va pujar fins a 956 i, si bé en el curs passat -la dotzena promoció- hi va haver 896 alumnes, aquest any el nombre s'eleva a 913, dels quals 743 són aspirants a mosso d'esquadra i 170 ho són a policies locals, provinents de 69 ajuntaments.

L'acte d'avui constitueix, doncs, quelcom més que un simple formalisme. És el punt de partida d'una nova promoció, en aquest cas la tretzena, que té unes característiques força específiques. És, com ja he dit, una de les promocions més nombroses que ha tingut l'Escola de Policia de Catalunya i els seus integrants constituiran el que m'atreuria a qualificar com la promoció de la "normalització".

De fet, després d'aquests anys ja podem, fins i tot, establir un perfil de l'alumne de l'Escola de Policia de Catalunya.

Durant els cursos 1997-98 i 1998-99, el perfil de l'alumne del Curs de formació bàsica de l'Escola és el d'un home amb una mitjana d'edat compresa entre els 22 i els 25 anys, amb un nivell d'estudis intermedi i procedent majoritàriament de les comarques de la província de Barcelona, encara que darrerament s'ha incrementat la presència d'alumnes procedents de les comarques de Girona, Lleida i Tarragona.

D'altra banda, pel que fa a la presència d'aspirants dones a l'Escola de Policia de Catalunya, el percentatge global se situa en un 16 % al 1997-98, en un 14'3 % al 1998-99, i en un 15'2 % al 1999-2000.

A partir d'aquestes dades es poden destacar quatre característiques fonamentals:

- Pel fet que es tracta d'un col·lectiu jove i per la responsabilitat que implica la tasca policial, és necessari que la formació de l'Escola tingui presents aquestes dues dades de manera prioritària.
- El nivell d'estudis dels alumnes obre bones perspectives, tant pel que fa al nivell cultural del cos com a la millora de la situació socioprofessional dels policies que superen el Curs de formació bàsica.
- L'origen geogràfic dels alumnes fa preveure unes necessitats formatives específiques per al desplaçament cap a les comarques.
- La presència de les dones aspirants es manté constant. Aquest fet pot ser considerat positiu perquè pot afavorir la incorporació dels nous estils sobre la seguretat, l'entorn i les relacions socials a la professió policial.

Vostès, aspirants de la 13ª promoció, són els homes i les dones que faran que la ciutadania visualitzi un desplegament, tant territorial com de trànsit, que significarà d'alguna manera el pas de l'equador del model policial català.

Però, abans, els esperen nou mesos de treball intens en aquesta Escola, i aquells d'entre vostès que superin el curs –els recordo ja d'antuvi que és selectiu i no gens fàcil– tindran encara un període de pràctiques d'un any, també selectiu, on hauran de demostrar allò que han après a l'Escola i, en definitiva, la seva vàlua per a ser professionals de la seguretat pública.

Encetem, doncs, avui, un període de formació i també de convivència, a través de la qual s'han de crear els llaços i les relacions idonis per superar reticències i estereotips, necessaris per omplir llacunes que a vegades la tècnica sola no permet de superar sinó que requereixen el factor humà, la solidaritat, la companyonia.

És però difícil donar una bona formació sense tenir clar el pla de carrera de cada cos. Només en la mesura que aquests aspectes estiguin definits, podrem elaborar plans de formació d'acord amb les necessitats de cada policia.

Aquesta formació específica, però, ha de fonamentar-se sobre una base comuna. Fóra bo, i és una aspiració de l'Escola de Policia de Catalunya, que la formació professional dels policies que treballen a Catalunya pogués ser cada cop més uniforme en el seu nivell bàsic i, en canvi, diferís en les especialitats pròpies de les funcions atorgades a cada cos.

Però per a què això sigui una plena realitat cal treballar sobre dos terrenys ben definits: el pla de carrera i la formació per a comandaments.

Amb relació al pla de carrera, el Projecte educatiu del centre -que, globalment, recull els plantejaments educatius generals i els aspectes organitzatius i de gestió de l'Escola de Policia de Catalunya- ha permès que el disseny del Curs de formació bàsica reuneixi tots els requisits per a considerar-lo equivalent a l'FP-2.

Tanmateix, l'homologació d'aquest tipus de formació depèn del Ministeri d'Educació. La lentitud d'aquests processos i l'excepcionalitat de la proposta (seria pioner a Espanya) han fet que encara no hagi estat homologat acadèmicament un curs que dura dos anys i que té una càrrega lectiva de 2.840 hores, incloses les de tipus pràctic professional. És a dir, molt més que la majoria d'estudis reglats d'FP2. L'Escola manté una presència constant en els àmbits de treball destinats a obtenir aquesta homologació però, ateses les circumstàncies, ja ha emprès la via de treballar el pla de carrera pel seu compte, pla que estarà enllestit en els propers mesos.

A més, estem assentant les bases per a un projecte més ambiciós que inclou, gràcies a un sistema modular i progressiu, l'evolució cap a la formulació de continguts acadèmics superiors.

Això permetria en el futur donar un pas més enllà i parlar d'un concepte molt avançat, propi dels països més desenvolupats en matèria de seguretat pública, arribant fins i tot al nivell universitari.

L'objectiu en aquest àmbit és generar especialistes amb capacitat d'interlocució en un nivell superior de formació i connectar el sistema de seguretat amb el món de l'alta gestió, la tècnica puntera i la recerca de qualitat. Els contactes amb els centres d'investigació i les universitats catalanes són, en aquest moment, permanents i comencen a donar els fruits esperats, especialment en la recerca especialitzada.

Aquest projecte és paral·lel i coherent amb la creació d'un Institut d'Estudis de Seguretat Pública en tant que s'admet que la seguretat pública és quelcom més que la simple activitat policial o judicial.

L'altre gran punt que ha de desenvolupar l'Escola de Policia de Catalunya és el de la formació de comandaments.

L'expectativa del desplegament territorial a tot Catalunya obliga a dissenyar un pla específic per a la formació de comandaments.

En un primer període, als comandaments se'ls prepararà específicament en tècniques superiors de gestió i, als comandaments intermedis, en direcció d'equips operatius.

S'insistirà en la formació per als rols de cap de comissaria i cap de seguretat ciutadana d'Àrea Bàsica Policial.

La formació de comandaments s'adreçarà, a més, a la direcció d'unitats especialitzades en delinqüència urbana i organitzada. Simultàniament, es donarà una formació d'adaptació per als comandaments que dirigiran unitats transversals i de coordinació, donant un èmfasi especial a la coordinació de processos i anàlisis d'activitat criminal.

El disseny es basa en la teoria dels sistemes intel·ligents, per la qual de cada activitat o acció que es du a terme se n'aprèn i aquest aprenentatge és retornat a la mateixa organització.

Aquest sistema ens permet dissenyar una formació específica per als diferents graus de comandament, on hi ha una part comuna i general indispensable per als nous nivells de responsabilitat. Sobre aquesta part comuna s'incorporen després les matèries específiques en funció de la preparació o els coneixements previs, tant acadèmics com professionals, que es fan adaptant-se al destí previst: urbà, semiurbà, rural o d'especialitat de la unitat que comanda.

Així mateix, a mesura que el desplegament es vagi acostant als voltants de Barcelona, s'aniran incorporant mòduls formatius a tota l'escala de comandaments per anar-los adaptant a la realitat. També està previst un pla de formació de retorn que es basa en la bolcada de l'experiència acumulada en els comandaments més antics, els quals a través de seminaris monogràfics milloren en el procés formatiu per als futurs comandaments.

Un tercer i darrer punt que vull destacar és la voluntat de l'Escola d'establir i transmetre un sistema de valors que complementin i, si s'escau, corregeixin, la perspectiva que presenten els alumnes en arribar a l'Escola de Policia de Catalunya. La societat complexa i multicultural en què vivim fa que ja no existeixi una unitat o una homogeneïtat en els valors socials. Això, que en una primera lectura pot semblar un inconvenient, implica, per contra, un camp de treball extraordinàriament enriquidor on no hi ha ni conceptes preestablerts ni prejudicis.

En aquest context, l'Escola no pot donar per fets els valors que orienten les pràctiques concretes dels professionals. Per aquest motiu en la formació policial ressalta –més enllà dels coneixements tècnics– la qüestió dels valors.

El valor afegit que aquesta tasca formativa suposa consisteix en la introducció en la funció policial de criteris que fugen d'allò que és corporatiu. Es tracta d'uns criteris actitudinals relacionals que han de permetre al policia un tracte digne i homogeni per a tots els ciutadans, i una autoafirmació i autodisciplina que l'ajudi a ser íntegre i coherent.

Però tot això, i acabo, no seria possible -com no em canso de repetir any rere any- sense el treball complex i col·lectiu dut a terme pel personal de l'Escola, els instructors i els docents, tant professionals com universitaris i membres de tots els cossos policials, la dedicació dels quals es pot titllar d'exemplar. Des d'aquí vull agrair-los a títol institucional, però també personal, la seva aportació, que constitueix la màxima riquesa de l'Escola.

Senyores i senyors aspirants, a l'Escola de Policia de Catalunya tot està pensat per a què vostès es preocupin només d'aprendre. Vostès tenen a partir d'ara un compromís amb l'Escola, que consisteix a superar les etapes formatives. Però aquest compromís, tot i essent cabdal, no és més que l'inici d'un compromís més absorbent i èticament molt més alt: aquell que vostès tindran, quan surtin, amb els seus conciutadans i amb la seva societat. Vostès, juntament amb la resta de policies i cossos policials operatius a Catalunya (mossos d'esquadra, policies locals, Guàrdia Civil i Cos Nacional de Policia), seran els garants dels drets i les llibertats d'aquests conciutadans seus; vostès hauran de preservar un model social de convivència ordenada. Però, això, vostès no ho podran fer si no entenen que la convivència ordenada no és un fi en si mateix, sinó un requisit necessari per a l'exercici dels drets i les llibertats. Vostès no seran uns bons policies si no entenen i si no tenen en el seu marc referencial de valors personals, en el seu compromís ètic amb vostès mateixos, una idea clara de quina és i com és la nostra societat; si no tenen l'autodisciplina entesa com el rigor a la feina i la preservació de valors ètics que ens permetin a tots ser més lliures. Pensin que poques coses hi ha tan exigents de disciplina -individual i col·lectiva- com la llibertat.